

Vedlegg sak 13 b Innkomne saker

Forslag fra Jostein Valved: Et utvalg bør vurdere samarbeidsavtale og norm for enklere vedtekter

Landsmøtet 2020 vedtok i sak 11 «Reviderte (nye) vedtekter og retningslinjer». Av det vi har funnet på nettsidene til *Slekt og Data*, kan vi ikke se at overordna prinsipp ble vurdert eller drøfta. På landsmøtet vart forslaga lagt fram uten saksframlegg. Protokollen for-teller at alt ble vedtatt uten annen debatt enn at en ga ros og en stilte et detaljspørsmål.

Hovedprinsipp

En demokratisk organisasjon skal være bygd opp nedenfra. Grunnelementet er det enkelte medlem.

De «standard» vedtekter som *Slekt og Data* trer ned over lag (distriktslag, lokale lag og «lokale grupper») avspeiler ei udemokratisk organisasjonsforståing. Det er en slags konsernmodell, som er det motsatte av en demokratisk modell. Konsernets makt har sitt utgangspunkt i at en eier de underordna.

Andre forhold

I *Slekt og Data Oppland* har vi ulikt syn på vedtektene. På årsmøtet 24.02.2024 ble standardvedtektene for distriktslag vedtatt med noen justeringer.

Slekt og Data Opplands vedtekter inntil 24.04.2024 var på 1200 ord (6201 tegn, presentert på 3 sider). Forslag til årsmøtet 2024 (bygd på *Slekt og Datas* standard fra 2020) var på 1877 ord (12 018 tegn, presentert på 7 sider), altså 56 % flere ord. Det var 94 % flere tegn. Ordlengden økte med 24 %.

Forslag til *Slekt og Datas* landsmøte 2024

Landsstyret i *Slekt og Data* bør sette ned et allsidig sammensatt utvalg til å komme med justerte vedtekter, som bygger på:

- Det som nå kalles distriktslag er sjølstendige juridiske enheter, og at det er medlemmene i disse som bestemmer i lagene.
- Disse lagene sammen i landsmøter har den overordna styringa av forbundet (samarbeidsorganet) *Slekt og Data*.

Et alternativ med samarbeidsavtale mellom lagene og forbundet bør utredes. Det kan forenkle vedtektene. Samarbeidsavtalen kan omhandle profilering, nettjester, støttefunksjoner, ajourhold av databaser, kontingentinnkreving etc.

Samarbeidsavtalen vil være ei naturlig sak på landsmøtene. Er organisasjonen i utvikling, vil det være behov for justeringer (tilpasninger).

En slik samarbeidsavtale vil forenkle vedtektene. Den utelukker ikke at *Slekt og Data* lager norm(er) til vedtekter, men det bør være opp til hver juridisk enhet å fastsette sine vedtekter.

Ei slik endring må utredes og modnes. Derfor bør forslaget ikke realitetsbehandles her på landsmøtet, men sendes landsstyret til vurdering.

Jostein Valved

Forslag til vedtak på landsmøtet:

Forslaget om et utvalg til foreslå

- en **samarbeidsavtale** mellom lagene (distriktslagene) og forbundet (*Slekt og Data*), og
- **norm** for enklere vedtektene

oversendes landsstyret uten at landsmøtet tar stilling til det nå.

Landsstyrets vurdering:

Om prosessen med vedtektsendringer i 2020:

Forslag til vedtektsendringer i 2020 ble sendt ut på to høringer og lagt frem for ledersamlingen. Saken ble sendt ut med sakspapirene til landsmøtet, og et saksfremlegg ble presentert på landsmøtet. Fremlegget kan leses på nettsiden vår, under landsmøte 2020 (Presentasjon landsmøtesaker).

Om forslaget avsnitt «Hovedprinsipp»:

Vedtektene, som gjennomgikk en god, demokratisk saksbehandlingsprosess, kan ikke anses å være tredd ned over hodet på lagene, eller betegnes som udemokratisk.

Om forslaget påstand "Det bør være opp til hver juridisk enhet å fastsette sine vedtekter":

Prosessen med å lage normer for vedtekter har involvert alle lagene, og de har hatt mulighet til å diskutere vedtektene i egne styrever, ta dem opp som sak på eget årsmøte, gi høringsinnspill, komme med meninger på ledersamlingen, og stemme over det på landsmøtet.

Distriktslagene og lokallagene har slik vært med å utvikle og stemme frem et sett med vedtekter som det enes om, og som skal «sikre at alle retningslinjer og vedtekter har en gjennomgående rød tråd i hele organisasjonen og danner en samlende helhet». Det har vært enighet om at organisasjonen er tjent med å ha vedtekter som er like fra sted til sted, men at lagene kan variere ved å velge mellom hvordan de vil sette sammen styret og om de vil ha representantskap.

Ved å vedta normer for vedtekter har lagene sagt seg enige i at vedtektene skal se ut som de gjør, med de valgmulighetene de har. Lagene som egne juridiske enheter har altså vært med å bestemme at vi skal ha felles normalvedtekter for hele organisasjonen.

Om forslaget påstand "Slekt og Data har en udemokratisk modell:

Slekt og Data er bygget opp som en tradisjonell frivillig organisasjon, der det er medlemmene som eier organisasjonen, og medlemmene som bestemmer på alle nivå, gjennom de organene som sammen er bestemt av landsmøtet, og innenfor de lovene (vedtektene), som er jobbet frem og bestemt i fellesskap.

Om selve forslaget: å sette ned en gruppe som skal revidere vedtektene, som skal ha som mål å lage en samarbeidsavtale og en norm for forenkling av vedtektene, basert på

- At distriktslag er selvstendige juridiske enheter, og at det er medlemmene i disse som bestemmer i lagene.
- Disse lagene sammen i landsmøter har den overordna styringa av forbundet *Slekt og Data*.

Det anses ikke som nødvendig å endre vedtektene for å dekke inn disse punktene. De er allerede dekket inn.

Å lage en samarbeidsavtale (som må behandles på landsmøtet) for å forenkle vedtektene, kan ses som en forskyvning og ikke en forenkling. Vi får kanskje enklere vedtekter, men får samtidig en samarbeidsavtale som skal behandles og følges opp.

Om forslag til vedtak til landsmøtet:

En helhetlig gjennomgang av vedtektene kan være sunt og fornuftig med jevne mellomrom, men slik forslag til vedtak er skrevet, er resultatet av gjennomgangen allerede bestemt. Gjennomgangen skal ende i en samarbeidsavtale mellom distriktslagene og Slekt og Data nasjonalt, og i forenklede normer for lokale vedtekter. Det vil si at vi vedtar at vi skal ha en samarbeidsavtale uten at konsekvensene er utredet.

Kort oppsummert er styrets vurdering at:

1. Forslaget bygger på feil premisser (at SD har en udemokratisk styringsform, at dagens vedtekter har blitt laget på udemokratisk vis, og at styrene i organisasjonen ikke har bestemt sine egne vedtekter).
2. Et forslag om en helhetlig gjennomgang av vedtektene er ok. Men landsstyret ønsker ikke å foreslå for landsmøtet at vi skal innføre en samarbeidsavtale, som kan bety større endringer for organisasjonen, uten at konsekvensene er utredet.

Styrets innstilling ligger i saklisten